

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

วาทกรรมว่าด้วยการพัฒนาระหว่างรัฐกับประชาชน:  
กรณีศึกษาหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้เขียน

นายมุฮัมหมัด ยังหะสัน

ปริญญา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต(การเมืองและการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์อโณทัย วัฒนภาพร

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระบบและกระบวนการสร้างความหมายและเอกลักษณ์ให้กับสิ่งที่เรียกว่า “การพัฒนา” ของฝ่ายรัฐและฝ่ายชาวบ้านในบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงการนำเสนอข้อมูลซึ่งเป็นทางเลือกในการเปลี่ยนแปลงสังคมจากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง สำหรับพื้นที่กรณีศึกษานั้นเป็นหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่มีชื่อว่า “บ้านทุ่งพัฒนา” อยู่ในจังหวัดสตูล การวิจัยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 34 ราย และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยได้ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม แนวคิดรัฐกับสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอธิบายปรากฏการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับชาวบ้านผ่านประเด็นการพัฒนา

ผลการศึกษาพบว่า รัฐมองการ “การพัฒนา” ในความหมายเดียวกับความเจริญ ความทันสมัย ความเป็นตะวันตก ความเป็นอุตสาหกรรม และที่สำคัญการพัฒนามีความหมายเดียวกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การพัฒนายังมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงและการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการพัฒนากับความมั่นคงนั้น ถือได้ว่าทั้งสองส่วนเป็นแกนหลักของการสร้างชาติ ภายหลังจากปี พ.ศ.2500 เป็นต้นมา ขณะที่ชาวบ้านตีความ “การพัฒนา” ในสองความหมาย ความหมายแรกชาวบ้านนิยมการพัฒนาว่าเป็นเรื่องของความเจริญทางด้านวัตถุ ความทันสมัย เทคโนโลยี การสร้างงาน เป็นต้น ความหมายที่สองการพัฒนาเป็นความเจริญทางด้านจิตใจ จริยธรรม คุณค่าความเป็นคน ซึ่งชาวบ้านเห็นว่าการพัฒนาที่ตีนั้นจะต้องกระทำทั้งสองด้านควบคู่กันไป

ส่วนภาคปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนานั้นพบว่า หมู่บ้านได้กลายมาเป็นเวทีของการเข้าช่วงชิง ความขัดแย้ง และการต่อสู้ระหว่างรัฐกับชาวบ้านเพื่อสร้างชุดความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาขึ้นมา โดยรัฐได้ใช้การพัฒนาซึ่งเป็นกลไกทางด้านอุดมการณ์อย่างหนึ่งเป็นเครื่องมือในการเข้าแทรกแซงหมู่บ้าน โดยมีเป้าหมายหลักด้านความมั่นคงรวมอยู่ด้วย โครงการต่างๆถูกกำหนดให้มีขึ้นในหมู่บ้าน ทั้งการพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภค การเกษตรเชิงพาณิชย์ การศึกษาแบบ

ตะวันตก สาธารณสุขแผนใหม่ วัฒนธรรมสากล ฯลฯ รวมถึงการจัดตั้งสถาบันตัวแทนและการนำ  
สิ่งประดิษฐ์เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามายังหมู่บ้าน ในกระบวนการสถาปนาวาทกรรมนั้นรัฐได้ใช้  
เทคโนโลยีการสร้างภาพ การแบ่งแยกประเภท การจัดระเบียบ การปิดกั้นทำลาย ฯลฯ เพื่อสร้าง  
ความชอบธรรมให้กับรัฐ ขณะที่ชาวบ้านเองก็ไม่ได้เป็นฝ่ายถูกระงับหรือคอยรับผลจากนโยบาย  
การพัฒนาของรัฐเพียงฝ่ายเดียว หากมีเรื่องใดที่ไม่เห็นด้วยชาวบ้านจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบรัฐทั้ง  
ทางตรงและทางอ้อม คือมีทั้งการเพิกเฉย คื้อดึง ต่อต้าน ประห้วง ฯลฯ สำหรับเครื่องมือสำคัญที่  
ชาวบ้านนำมาใช้เป็นวาทกรรมต้านนั้นได้แก่การแบ่งแยกประเภทโดยกำหนดให้รัฐไทยกลายเป็น  
ความเป็นอื่นของสังคม และการอ้างอำนาจศักดิ์สิทธิ์ บทบัญญัติทางศาสนา ความเชื่อและ  
วัฒนธรรมแบบมลายูมุสลิม เป็นต้น

สำหรับการพัฒนาและนำเสนอทางเลือกนั้น หลายๆฝ่ายเห็นว่าสมาชิกในสังคมควรปรับ  
ทัศนคติของการอยู่ร่วมกันใหม่ โดยให้มองความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมว่า  
เป็นความแตกต่าง หลากหลายที่มีคุณค่าและสวยงาม ส่วนทางด้านเศรษฐกิจนั้นรัฐควรส่งเสริม  
สนับสนุนให้ชาวบ้านสามารถรักษาวิถีการผลิตแบบอิสลามที่เน้นความเป็นธรรมและการช่วยเหลือ  
สังคมให้ดำรงอยู่ต่อไป นอกจากนี้กลุ่มผู้นำศาสนายังเห็นว่าควรส่งเสริมให้นำเอาแนวทางหลัก  
คำสอนของศาสนาอิสลามเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจัง

<b>Thesis Title</b>	A Discourse on Development Between State and the People: A Case Study of a Village in the Southern Border Province of Thailand
<b>Author</b>	Mr. Mohammad Younghasan
<b>Degree</b>	Master of Arts (Political Science)
<b>Thesis Advisor</b>	Lecturer Anothai Vattanaporn

### ABSTRACT

This research was aimed at studying the constitution of significance and identity of “*Development*” between the state and people in the southern border village named “*Ban Thung Phatthana*”, located in Satun Province. Another aim was to present the information which was the alternatives used for social adaptation from several relatives’ sectors. Qualitative research methodology, including documented data collecting, interviewing 34 target people and participatory observation, was used in this study. Discourse Concept, Theories of the State and Development Theories were adopted to describe the power relation between state and people throughout the development issue.

The results showed that state perceived *Development* as the same definition of prosperity, modernization, westernization, industrialization and economic growth. Besides, “*Development*” also had a strong relation with security and participation, especially the development and security; both have acted as an important principle of national establishment since year 1957. People, meanwhile, conceived “*Development*” into two definitions. First, people defined development was an issue of material prosperity, modernization, technology, occupation opportunities and so on, whereas, the second was the prosperity of moral, ethic and man-kind value. People believed that underneath a good development, it should be resulted into both material and moral prosperity.

Particular the discursive practice of *Development*, it was found that village was turn out to be stage of hegemony, conflict, opposition between state and people as to constitute the development’s concept. State used “*Development*” as a tool for intervention village as mainly focusing on state security establishment. Many projects were decided to build up within village

including the improvement of infrastructure, commercial agricultural practice, western education, modern public health, international culture and custom as well as established the representative agency and brought up modern technological devices in to village. In the constitution of discourse, state applied image making technology, separation, individualization, exclusion ect., in order to built up itself correctly. However, people were not passive act or looking forward to receive the result of development policy from state only. Once people disagreed to some issues, they would response to the state both directly and indirectly via remaining inactive, being obstinate, resisting, and performing the demonstration. An important tool which people used as defensive discourse was separation in which determined Thai state excluded from society as well as claiming the sacred power, religion regulations, believes and Islamic culture.

About alternatives to development, many sectors agreed that society should re-adjust attitude towards living by which conceiving the differences of ethnicity, religion, and cultures are worth and beautiful. Particularly in economic issue, state should encourage people to preserve their Islamic production strategies, pointing out the morality and helpfulness. In addition, religion leaders agreed that state should strongly support the application of Islamic teaching, law and regulation to the development of community.